

Stichting Nationale Parken Bonaire
T.a.v. Dhr. Herman Sieben
Barcadars z/n
BONAIRE

Curaçao, 30 maart 2017

60626775/120/LST/47269

Geacht heer Sieben,

Hierbij ontvangt u 8 exemplaren van onze controleverklaring bij de jaarrekening 2016 van Stichting Nationale Parken Bonaire.

Wij machtigen u om deze controleverklaring op te nemen in de jaarrekening 2016 waarvan wij een voor identificatiedoeleinden geïdentificeerd exemplaar hebben bijgevoegd.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants
namens deze

C. Smorenburg RA AA

Paraaf voor waarmerkdooelinden:

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: Het bestuur en directie van
Stichting Nationale Parken Bonaire

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting Nationale Parken te Bonaire gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Nationale Parken te Bonaire op 31 december 2016, van het resultaat over 2016 en de kastromen over 2016, in overeenstemming met International Financial Reporting Standards for Small and Medium-sized Entities (IFRS-SME).

De jaarrekening bestaat uit:

- ▶ de balans per 31 december 2016;
- ▶ de staat van baten en lasten over 2016;
- ▶ mutatieoverzicht stichtingsvermogen over 2016;
- ▶ kasstroomoverzicht over 2016;
- ▶ de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met de Internationale Controlestandaarden (ISA's). Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Nationale Parken te Bonaire zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met International Financial Reporting Standards for Small and Medium-sized Entities (IFRS-SME). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Internationale Controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

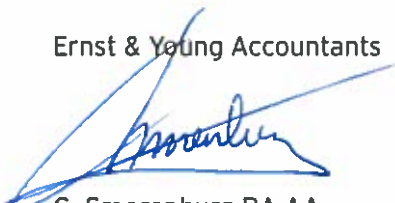
- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en

- ▶ uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Curaçao, 30 Maart 2017
60626775 120/21591

Ernst & Young Accountants

C. Smorenburg RA AA

**STICHTING NATIONALE PARKEN
BONAIRE**

Jaarrekening 2016

For identification purposes
★
ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

INHOUDSOPGAVE

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	2
Jaarrekening	
Balans per 31 december 2016	4
Staat van baten en lasten over 2016	6
Mutatie overzicht stichtingsvermogen over 2016	7
Kasstroomoverzicht over 2016	8
Toelichtingen op de jaarrekening	
1. Algemeen	9
2. Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening	10
3. Materiële vaste activa	12
4. Financiële vaste activa	13
5. Te vorderen projectensubsidies	14
6. Overige vorderingen en overlopende activa	14
7. Voorraad	15
8. Liquide middelen	15
9. Stichtingskapitaal	15
10. Fonds materiële vaste activa	15
11. Nog te besteden projectensubsidie	17
12. Nog te besteden Bomenfonds	19
13. Belastingen en premies sociale lasten	20
14. Overlopende passiva	20
15. Opbrengsten	21
16. Subsidie Openbaar Lichaam Bonaire	21
17. Donaties	21
18. Personeelskosten	22
19. Exploitatiekosten Bonaire National Marine Park	22
20. Transportkosten	22
21. Huisvestingskosten	23
22. Algemene kosten	23
23. Transacties verbonden partijen	23
24. Beloningen van key personeel	24
25. Niet in de balans opgenomen verplichtingen	24
26. Risicomanagement	24
27. Gebeurtenissen na balansdatum	25

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

For identification purposes
EA
ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

BALANS PER 31 DECEMBER 2016

Activa
(voor resultaatbestemming)

	<u>Toelichting</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
		US\$	US\$
VASTE ACTIVA			
Materiële vaste activa	(3)	359.860	243.606
Financiële vaste activa	(4)	500.000	500.000
VLOTTENDE ACTIVA			
Te vorderen projectsubsidies	(5)	616.565	781.395
Overige vorderingen en overlopende activa	(6)	150.313	86.707
Voorraad	(7)	8.964	34.614
Liquide middelen	(8)	530.793	520.953
		<u>1.306.635</u>	<u>1.423.669</u>
Totaal activa		<u>2.166.495</u>	<u>2.167.275</u>

STICHTING NATIONALE PARKEN
BONAIRE

Passiva

	<u>Toelichting</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
		US\$	US\$
Stichtingsvermogen			
Stichtingskapitaal	(9)	56	56
Overige reserve		1.033.527	982.396
Exploitatieresultaat lopend boekjaar		212.494	51.131
		<u>1.246.077</u>	<u>1.033.583</u>
Langlopende schulden			
Fonds materiële vaste activa	(10)	122.473	118.460
Kortlopende schulden en overlopende passiva			
Nog te besteden projectsubsidie	(11)	544.202	744.385
Nog te besteden Bomenfonds	(12)	6.299	8.453
Belastingen en premies sociale lasten	(13)	106.973	111.824
Overlopende passiva	(14)	140.471	150.570
		<u>797.945</u>	<u>1.015.232</u>
Totaal passiva		<u><u>2.166.495</u></u>	<u><u>2.167.275</u></u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2016

	Toelichting	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
		US\$	US\$	US\$
Baten				
Subsidies projecten	(11)	201.948	25.293	226.068
Lasten projecten	(11)	(201.948)	(25.293)	(226.068)
(Over) / onder besteding projecten		-	-	-
Opbrengsten	(15)	1.461.628	1.416.500	1.433.311
Subsidie Openbaar Lichaam Bonaire	(16)	70.659	67.807	73.503
Donaties	(17)	7.267	6.000	8.295
Overige subsidies		2.434	-	2.178
		<u>1.541.988</u>	<u>1.490.307</u>	<u>1.517.287</u>
Totaal baten		<u>1.541.988</u>	<u>1.490.307</u>	<u>1.517.287</u>
Lasten				
Personeelskosten	(18)	781.596	882.837	910.279
Exploitatiekosten Bonaire National Marine Park	(19)	39.187	56.000	56.288
Exploitatiekosten Washington Slagbaai Nationaal Park (WSNP)		1.501	6.500	3.126
Transportkosten	(20)	52.814	74.100	62.534
Huisvestingskosten	(21)	40.116	53.100	71.424
Voorlichtingskosten/Educatie/Informatie		100.165	104.500	92.386
Nature Management		48.066	120.864	87.607
Algemene kosten	(22)	209.181	211.050	122.690
Afschrijvingen	(3)	52.948	82.000	55.467
Mutatie voorziening debiteuren		3.920	-	4.355
		<u>1.329.494</u>	<u>1.590.951</u>	<u>1.466.156</u>
Totaal lasten		<u>1.329.494</u>	<u>1.590.951</u>	<u>1.466.156</u>
Exploitatieresultaat		<u>212.494</u>	<u>(100.644)</u>	<u>51.131</u>

For identification purposes

ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

MUTATIE OVERZICHT STICHTINGSVERMOGEN OVER 2016

	Stichtings- kapitaal	Overige reserve	Exploitatie resultaat lopend boekjaar	Totaal
	US\$	US\$	US\$	US\$
Stand per 1 januari 2015	56	1.075.763	(93.367)	982.452
Exploitatie resultaat voorgaande boekjaren	-	(93.367)	93.367	-
Exploitatie resultaat lopend boekjaar	-	-	51.131	51.131
Stand per 31 december 2015	<u>56</u>	<u>982.396</u>	<u>51.131</u>	<u>1.033.583</u>
Stand per 1 januari 2016	56	982.396	51.131	1.033.583
Exploitatie resultaat voorgaande boekjaren	-	51.131	(51.131)	-
Exploitatie resultaat lopend boekjaar	-	-	212.494	212.494
Stand per 31 december 2016	<u>56</u>	<u>1.033.527</u>	<u>212.494</u>	<u>1.246.077</u>

For identification purposes

 ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

KASSTROOMOVERZICHT OVER 2016

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	US\$	US\$
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Operationeel resultaat	212.494	51.131
Aanpassingen voor:		
- Afschrijvingen	75.287	76.590
- Voorzieningen	(1.141)	4.355
Veranderingen in het werkkapitaal:		
- Afname vorderingen, overlopende activa en voorraden	128.016	(346.932)
- (Afname) / toename kortlopende schulden en overlopende passiva	(14.950)	(62.687)
- Afname nog te besteden projectsubsidie / bomenfonds	(202.337)	209.098
Kasstroom uit operationele activiteiten	<u>197.369</u>	<u>(68.445)</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	(191.542)	(94.107)
Desinvestering in materiële vaste activa	-	-
Kasstroom gebruikt in investeringsactiviteiten	<u>(191.542)</u>	<u>(94.107)</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Toename / (afname) fonds materiële vaste activa	4.013	33.456
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	<u>4.013</u>	<u>33.456</u>
Netto mutatie in geldmiddelen	9.840	(129.096)
Geldmiddelen per 1 januari	<u>520.953</u>	<u>650.049</u>
Geldmiddelen per 31 december	<u><u>530.793</u></u>	<u><u>520.953</u></u>

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

1 Algemeen

Activiteiten van de Stichting

Het doel van de Stichting is:

- Het behoud en de revalidatie van gronden en wateren op, c.q. rond Bonaire, welke van algemeen belang zijn uit het oogpunt van natuurschoon of om hun natuurwetenschappelijke en historische betekenis;
- De bescherming en het behoud van flora en fauna op en rond Bonaire;
- Voorlichting te geven omtrent de natuur en het milieu van Bonaire.

De Stichting tracht het doel te bereiken door onder meer het op enigerlei wijze onder beheer verkrijgen van gronden en wateren, deze in de beoogde staat te onderhouden en waar nodig te revalideren en als nationaal patrimonium toegankelijk te maken voor het publiek.

Het adres van de Stichting is Barcadera z/n, Bonaire.

De natuurparken: Washington Slagbaai National Park en Bonaire National Marine Park

Het Openbaar Lichaam Bonaire en Stichting Nationale Parken (STINAPA) Bonaire hebben op d.d. 9 oktober 1990 en op 5 juli 1991 een overeenkomst van beheer afgesloten met respectievelijk het Washington Slagbaai National Park en het Bonaire National Marine Park.

- Op 1 september 2008 is de Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire 2008 # 2 in werking getreden. Conform artikel 9 van deze wetgeving worden de opbrengsten van de heffingen - die worden opgelegd aan personen of bedrijven die bij het gebruik van een natuurpark betrokken zijn- ter beschikking gesteld aan de beheerder van de natuurparken. Voornoemde opbrengsten worden aangewend voor het beheer van de natuurparken. De inning geschiedt namens de beherende instantie.

Conform Eilandsbesluit natuurbeheer Bonaire 2010 # 15 (in werking getreden op 25 augustus 2010), artikel 23, wordt STINAPA Bonaire namens het Bestuurscollege aangesteld als beheerder van de natuurparken.

- De kosten verbonden aan de exploitatie van het onderwaterpark komen ten laste van STINAPA Bonaire.

Financiering

De Stichting ontvangt subsidies van verschillende financiers ten behoeve van specifieke projecten. De financiers vergoeden uiteindelijk alleen de werkelijk gemaakte kosten, tenzij contractueel anders is bepaald.

2 Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Deze jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met 'International Financial Reporting Standards for Small and Medium-sized Entities' ("IFRS for SME's").

Tenzij anders vermeld gaan de toegepaste waarderingsgrondslagen uit van de historische kostprijs. De activa en passiva zijn, voor zover niet anders is vermeld, opgenomen tegen nominale waarde.

Het opstellen van een jaarrekening op basis van "IFRS for SME's" veronderstelt dat het bestuur van de Stichting schattingen doet en aannames verricht die de waarde van de verantwoorde posten in zowel de balans en de staat van baten en lasten beïnvloeden. Verondersteld wordt dat de afwijking tussen de werkelijke cijfers en de schattingen niet materieel zijn.

Alle bedragen luiden, voor zover niet anders is vermeld, in United States dollars (US\$). Indien activa en passiva luiden in vreemde valuta, heeft omrekening plaatsgevonden tegen de officiële koersen per balansdatum.

De jaarrekening is door het management van Stichting Nationale Parken Bonaire goedgekeurd op 30 Maart 2017.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met een lineaire afschrijving op basis van de verwachte economische levensduur en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. Het bestuur beoordeelt de verwachte economische levensduur op jaar basis. De resultaten van de verkochte materiële vaste activa wordt direct in de staat van baten en lasten verwerkt.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa wordt gewaardeerd tegen reële waarde vermeerderd met de direct daaraan toe te rekenen transactiekosten.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs onder toepassing van de effectieve rentemethode, onder aftrek van eventuele bijzondere waardevermindering.

Vorraden

De balanspost voorraden die uit duik - en verbruikersvergoeding penningen bestaat, wordt gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

Liquide middelen

Liquide middelen betreffen bank- en kasegoeden en soortgelijke korte termijn middelen met een oorspronkelijke looptijd van drie maanden of minder.

Fonds Materiële vaste activa

Fonds materiële vaste activa heeft betrekking op toegekende investeringsbijdragen door de subsidieverleners voor de aangeschafte materiële vaste activa. Het fonds materiële vaste activa wordt verminderd met een lineaire afschrijving op basis van de verwachte economische levensduur of projectduur en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen.

Nog te besteden projectsubsidies

De projectsubsidies worden geleidelijk ten gunste van het exploitatiesaldo verwerkt op basis van de in het boekjaar verantwoorde en goedgekeurde subsidiabele lasten.

Baten

Baten worden verantwoord in het jaar waarin de diensten zijn verricht. Subsidies en donaties welke betrekking hebben op de aanschaf van materiële vaste activa worden gedoteerd aan het fonds materiële vaste activa.

Lasten

De kosten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Pensioen

De pensioenregeling is ondergebracht bij ENNIA Caribe Leven N.V. (ENNIA). De pensioenregeling wordt als "Defined Contribution Plan" geclassificeerd, waarbij de jaarlast gelijk is aan de verschuldigde werkgeversbijdrage van 7%.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

STICHTING NATIONALE PARKEN
BONAIRE

3 Materiële vaste activa

	Kantoor Gebouw- US\$	Meer- boeien US\$	Auto's/ boten US\$	Machines/ installaties US\$	Inventaris US\$	Apparatuur US\$	Verbouwing		Electrici- teits voorziening US\$	Exhibits muscurt wp US\$	Fence wp US\$	Totaal US\$
							WSNP Containers US\$	US\$				
Aanschafwaarde per 1 januari 2015	86.699	63.659	504.098	18.283	32.081	154.333	191.570	191.570	41.353	36.487	222.390	1.350.953
Investerings	-	-	62.704	4.305	-	27.097	-	-	-	-	-	94.106
Desinvesteringen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aanschafwaarde per 31 december 2015	86.699	63.659	566.802	22.588	32.081	181.430	191.570	191.570	41.353	36.487	222.390	1.445.059
Aanschafwaarde per 1 januari 2016	86.699	63.659	566.802	22.588	32.081	181.430	191.570	191.570	41.353	36.487	222.390	1.445.059
Investerings	64.000	-	60.651	510	18.613	23.175	12.139	-	-	-	12.454	191.542
Desinvesteringen	-	-	(9.676)	-	(6.310)	-	-	-	-	-	-	(15.986)
Aanschafwaarde per 31 december 2016	150.699	63.659	617.777	23.098	44.384	204.605	203.709	203.709	41.353	36.487	234.844	1.620.615
Cumulatieve afschrijvingen 1 januari 2015	(60.861)	(57.111)	(446.833)	(18.283)	(31.285)	(125.781)	(92.618)	(92.618)	(41.173)	(36.487)	(214.431)	(1.124.863)
Afschrijvingen	(3.468)	(2.392)	(38.142)	(672)	(286)	(17.241)	(6.251)	(6.251)	(180)	-	(7.959)	(76.591)
Desinvestering afschrijvingen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cumulatieve afschrijvingen 31 december 2015	(64.329)	(59.503)	(484.975)	(18.955)	(31.571)	(143.022)	(98.869)	(98.869)	(41.353)	(36.487)	(222.390)	(1.201.454)
Cumulatieve afschrijvingen 1 januari 2016	(64.329)	(59.503)	(484.975)	(18.955)	(31.571)	(143.022)	(98.869)	(98.869)	(41.353)	(36.487)	(222.390)	(1.201.454)
Afschrijvingen	(4.321)	(1.876)	(43.815)	(1.172)	(405)	(17.334)	(6.364)	(6.364)	-	-	-	(75.287)
Desinvestering afschrijvingen	-	-	9.676	-	6.310	-	-	-	-	-	-	15.986
Cumulatieve afschrijvingen 31 december 2016	(68.650)	(61.379)	(519.114)	(20.127)	(25.666)	(160.356)	(105.233)	(105.233)	(41.353)	(36.487)	(222.390)	(1.260.755)
Aanschafwaarde per 31 december 2016	150.699	63.659	617.777	23.098	44.384	204.605	203.709	203.709	41.353	36.487	234.844	1.620.615
Cumulatieve afschrijvingen 31 december 2016	(68.650)	(61.379)	(519.114)	(20.127)	(25.666)	(160.356)	(105.233)	(105.233)	(41.353)	(36.487)	(222.390)	(1.260.755)
Boekwaarde 31 december 2016	82.049	2.280	98.663	2.971	18.718	44.249	98.476	98.476	-	-	12.454	359.860

For identification purposes

STICHTING NATIONALE PARKEN
BONAIRE

	2016	2015
	US\$	US\$
<i>Afschrijvingen</i>		
Afschrijvingen	75.287	76.590
Vrijval bestemmings fonds materiële vaste activa	(22.339)	(21.124)
	52.948	55.466

Afschrijvingspercentages

	%
Kantoorgebouw	4
Meerboeien	20
Auto's / boten	20,25 -33,33
Machines / installaties	25
Inventaris	10-12,5
Apparatuur	10, 12,5 -25
Verbouwing WSNP Containers	4-20
Electriciteitsvoorziening	25
Exhibitie museum wp	25
Fence wp	20

4 Financiële vaste activa

De financiële vaste activa hebben betrekking op een termijndeposito bij Maduro & Curiel's Bank (Bonaire) N.V. De looptijd van deze termijndeposito is 1 jaar en vervalt op 19 oktober 2016. Het rentepercentage bedraagt 2,25% per jaar. Na de vervaldatum van 19 oktober 2016 is de termijn deposito met 1 jaar verlengd tot 18 oktober 2017.

STICHTING NATIONALE PARKEN
BONAIRE

	2016	2015
	US\$	US\$
5 Te vorderen projectsubsidies		
OLB Ecologisch Herstel Lac	357.518	425.985
OLB Goat eradication	256.009	316.969
Prins Bernhard Cultuur Fonds	538	20.669
Openbaar Lichaam Bonaire subsidie voor Natuur Milieu en Educatie	-	17.772
Cargill Watch Tower	2.500	-
	616.565	781.395

	2016	2015
	US\$	US\$
6 Overige vorderingen en overlopende activa		
Vooruitbetaalde kosten	89.312	2.902
Nog te ontvangen duikpenningen / gebruiksvergoeding	26.466	42.653
Nog te ontvangen liggelden privé jachtboeien	18.874	16.511
Nog te ontvangen bedragen uit overige verkopen	12.430	10.242
Nog te ontvangen loonderving RCN unit sociale zaken	10.048	16.872
Nog te ontvangen liggelden meerboeien	4.232	6.585
Nutsbedrijven	1.419	541
Vordering personeel	-	200
Overige	3.442	7.253
	166.223	103.759
Voorziening te vorderen duikpenningen / liggelden privé jachtboeien / bedragen uit overige verkopen	(15.910)	(17.052)
	150.313	86.707

Het verloop van de voorziening is als volgt:

Stand per 1 januari	(17.052)	(12.697)
Dotaties	(4.200)	(4.355)
Vrijval	5.342	-
Stand per 31 december	(15.910)	(17.052)

STICHTING NATIONALE PARKEN
BONAIRE

	2016	2015
	US\$	US\$
7 Voorraad		
Voorraad	8.964	34.614

De voorraad betreft de dive tags van 2017 gekocht en ontvangen voor einde van het jaar.

8 Liquide middelen

Kas	10.938	3.125
MCB rekening courant	133.747	148.471
MCB spaarrekening van Bonaire National Marine Park	375.746	359.257
RBC rekening courant	10.362	10.100
	530.793	520.953

Onder liquide middelen zijn direct opvraagbare banktegoeden opgenomen. De MCB Bank heeft een zekerheid ter waarde van US\$28.000 op de MCB spaarrekening van Bonaire National Marine Park. Deze zekerheid dient als dekking voor de kredietlimiet van US\$14.000 die door MCB Bank is verstrekt.

9 Stichtingskapitaal

Het stichtingskapitaal per 31 december 2016 bedraagt, conform de stichtingsakte, US\$56 (2015: US\$56).

10 Fonds materiële vaste activa

	2016	2015
	US\$	US\$
Stand per 1 januari	118.460	85.004
Ontvangen projectsubsidies (besteding)	26.352	54.580
Vrijval vanwege afschrijving	(22.339)	(21.124)
Stand per 31 december	122.473	118.460

Het fonds materiële vaste activa heeft betrekking op materiële vaste activa, welke middels projectsubsidies en donaties aan de Stichting beschikbaar zijn gesteld.

STICHTING NATIONALE PARKEN
BONAIRE

11 Nog te besteden projectsubsidie

Projecten 2016	Nog te vorderen subsidie 2016 en voorgaande jaren		Toegekende subsidie 1-1-2016		Toegekende subsidie In 2016		Toegekende subsidie Tot en met 31-12-16		Omv. in 2016		Totaal ontv. subsidie 2016 en voorgaande jaren		Bestede Subsidie 31-12-16		Besteed aan kosten 2016		Besteeding duurzame middelen 2016		Totaal Beesteed 31-12-16		Nog te besteden 31-12-16		van tot			
	US\$		US\$		US\$		US\$		US\$		US\$		US\$		US\$		US\$		US\$		US\$					
1. Cargill, Conch Display	-	3.597	-	3.597	-	3.597	-	3.597	-	3.597	-	3.597	583	499	-	13-mar-13	-	-	3.597	-	13-mar-13	-	-	-	-	-
2. Prins Bernhard Cultuur Fonds	158	7.024	-	7.024	6.866	6.866	7.024	7.024	6.866	6.866	7.024	7.024	-	-	-	31-okt-13	-	-	7.024	-	31-okt-13	-	-	-	-	
3. OLB Goat eradication	256.009	496.969	-	496.969	60.960	60.960	496.969	241.062	240.960	240.960	241.062	241.062	97.361	12.760	145.786	1-jul-14	145.786	12.760	351.183	145.786	1-jul-14	145.786	-	-	-	
4. OLB World Heritage Nomin.	-	60.000	-	(8.795)	-	51.205	51.205	51.205	-	51.205	-	51.205	-	-	-	1-jul-14	-	-	51.205	-	1-jul-14	-	-	-	-	
5. PBCF Archeologische vindpl.	380	13.646	-	13.646	13.266	13.266	13.646	13.067	13.266	13.266	13.067	476	-	-	102	12-aug-14	102	-	13.544	102	12-aug-14	102	-	-	-	
6. WNF Decrease neg. imp goals	-	13.543	-	13.543	-	13.543	9.484	9.484	13.543	13.543	9.484	1.995	-	-	2.064	1-jun-14	2.064	-	11.479	2.064	1-jun-14	2.064	-	-	-	
7. WNF INNO Recycled Park	-	12.121	-	12.121	-	12.121	11.909	11.909	12.121	11.909	11.909	-	-	-	212	1-okt-14	212	-	11.909	212	1-okt-14	212	-	-	-	
8. Cargill – Beekeeping	-	4.840	-	4.840	-	4.840	1.058	1.058	4.840	4.840	1.058	1.132	-	-	2.190	1-jan-15	2.190	-	2.190	2.650	1-jan-15	2.650	-	-	-	
9. OLB – Ecologisch Herstel Lac	357.518	444.985	-	444.985	68.467	68.467	444.985	2.311	87.467	87.467	2.311	50.016	7.737	60.064	384.921	1-jan-15	384.921	7.737	60.064	384.921	1-jan-15	384.921	-	-	-	
10. Kloaka	-	26.000	-	26.000	-	26.000	3.502	3.502	26.000	26.000	3.502	19.319	-	22.820	3.180	1-jan-15	3.180	-	22.820	3.180	1-jan-15	3.180	-	-	-	
11. DCNA Save our sharks	-	21.104	-	21.104	31.912	31.912	53.016	16.309	53.016	53.016	16.309	31.065	356	47.729	5.287	1-jan-15	5.287	356	47.729	5.287	1-jan-15	5.287	-	-	-	
13. Cargill Watch Tower	2.500	-	-	5.000	2.500	2.500	5.000	-	2.500	2.500	-	-	-	5.000	-	1-jan-15	-	5.000	5.000	-	1-jan-15	-	-	-	-	

616.565	1.103.829	28.117	1.131.946	183.971	515.381	359.445	201.948	26.352	587.745	544.202
A=(D-F)	B	C	D=(B+C)	E	F	G	H	I	J=(G+H+I)	K=(D-J)

For identification purposes
ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

**STICHTING NATIONALE PARKEN
BONAIRE**

Projecten 2015	Nog te vorderen Subsidie	Toegekende subsidie		Ontv. subsidie	Totaal ontv. subsidie		Besteede aan kosten	Besteding duurzame middelen	Totaal Besteed tot en met		Nog te besteden	Looptijd	Status
		in	Tot en met		subsidie	subsidie			31-12-15	31-12-15			
	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015	van	tot
	US\$	US\$	US\$	US\$	US\$	US\$	US\$	US\$	US\$	US\$	US\$		
1. Cargill, Conch Display	-	-	3.597	-	3.597	2.240	275	-	-	2.515	1.082	13-mar-13	- lopend
2. Prins Bernhard Cultuur Fonds	7.023	-	7.023	-	-	4.899	2.124	-	-	7.023	-	31-okt-13	31-okt-14 lopend
3. OLB Goat eradication	316.969	-	496.969	60.000	180.000	42.342	187.020	11.700	11.700	241.062	255.908	1-jul-14	31-dec-17 lopend
4. OLB World Heritage Nomin.	-	-	60.000	60.000	60.000	51.205	-	-	-	51.205	8.795	1-jul-14	31-dec-17 lopend
5. PBCF Archeologische vindpl.	13.646	-	13.646	-	-	413	3.256	9.398	-	13.067	579	12-aug-14	20-aug-15 lopend
6. WNF Decrease neg. imp goats	-	-	13.543	-	13.543	8.415	1.069	-	-	9.484	4.059	1-jun-14	- lopend
7. Cargill JR Explore	-	-	5.031	1.677	5.031	-	5.031	-	-	5.031	-	6-mei-14	- lopend
8. WNF INNO Recycled Park	-	-	12.121	-	12.121	7.519	4.390	-	-	11.909	212	1-okt-14	31-jul-15 lopend
9. WNF Marine Park FY15	-	-	33.091	-	33.091	-	88	33.002	-	33.090	1	1-jul-14	30-jun-15 lopend
10. PBCF waterboxx-bakken	-	(5.008)	610	610	610	494	116	-	-	610	-	29-aug-14	12-sep-15 afgelopen
11. Cargill - Beekeeping	-	4.840	4.840	4.840	4.840	-	1.058	-	-	1.058	3.782	1-jan-15	31-dec-16 lopend
12. OLB - Ecologisch Herstel Lac	425.985	444.985	444.985	19.000	19.000	-	2.311	-	-	2.311	442.674	1-jan-15	1-okt-17 lopend
13. Kloaka	-	26.000	26.000	26.000	26.000	-	3.502	-	-	3.502	22.498	1-jan-15	31-dec-16 lopend
14. DCNA Save our sharks	-	21.104	21.104	21.104	21.104	-	15.829	480	-	16.309	4.795	1-jan-15	31-dec-18 lopend
	763.623	491.921	1.142.560	193.231	378.937	117.527	226.069	54.580	398.176	744.385			

For identification purposes
ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

Nog per eind 2016 lopende projecten:

- 1) Openbaar Lichaam Bonaire, "Goat eradication and control". Het totaal toegekende bedrag is
US\$ 496.969. De doelstelling van het project is om de geiten in het Washington Slagbaai
Nationaal Park te verwijderen zodat de vegetatie zich kan herstellen.
- 2) Wereld Natuur Fonds - Nederland, "Decrease negative impact goats FY 14" Project
nummer NL 200731. Het totaal toegekende bedrag is Euro 10.000. De doelstelling van
dit project is het uitvoeren van een juridisch assessment naar de graasrechten van
geitenhouders in het Washington Park.
- 3) Cargill, "Beekeeping" – Het totaal toegekende bedrag door Cargill Bonarie, Cargill
Corporate and CAF America samen is US\$ 4.840. De doelstelling van dit project is om de
junior rangers de basis imker vaardigheden en het belang van bestuivers te leren.
- 4) Openbaar Lichaam Bonaire, Plan Ecologisch Herstel Lac en Zuidelijk kustgebied. Het
totaal toegekende bedrag is US\$ 444.985. De doelstelling van het project is om door
beheer van de mangroves de watercirculatie in dat gebied wat ten goede komt aan de
verscheidene habitats van Lac (zeegrasbedden, mangroves, rif) te bevorderen.
- 5) DCNA, Save our Sharks – Het totaal toegekende bedrag is tot nu toe \$53.016,67. De
doelstelling van het project is door samen te werken met de mensen van Bonaire, de
vissers en de wetenschappers de haaien te beschermen, en iedereen er bewust van te
maken dat haaien deel uit maken van ons mariene erfgoed en dat ze een waardevolle
toeristische attractie kunnen vormen.
- 6) Rioleringsproject Kralendijk – Het totaal toegekende bedrag door Stichting SONA is
\$26.000. De doelstelling van het project is om de kinderen van de basisschool inzicht te
geven op het effect van waterzuivering op de natuur , het milieu en gezondheid.

12 Nog te besteden Bomenfonds

Het bomenfonds betreft een fonds dat in opdracht van het Openbaar Lichaam door STINAPA wordt
beheerd. De inkomsten van het fonds betreffen vergoedingen als gevolg van door het Openbaar
Lichaam uitgegeven kapvergunningen. De gelden worden door STINAPA besteed door het (her)
planten van bomen.

STICHTING NATIONALE PARKEN
BONAIRE

	2016	2015
	US\$	US\$
13 Belastingen en premies sociale lasten		
Loonheffing	54.387	59.194
Zorgverzekering premie	42.302	43.933
ZV/OV/CS premie	6.044	6.008
Te betalen ABB	3.455	1.904
AVBZ premie	425	425
AOV/AWW-premie	203	203
ZV/OV premie	158	158
Omzetbelasting	11	11
Af te dragen loonbelasting	(12)	(12)
	106.973	111.824

14 Overlopende passiva

Vooruitontvangen duikpasgelden	46.550	49.250
Nog te betalen posten	44.416	59.949
Te betalen spaarplan	17.670	20.644
Vooruitontvangen bedragen	10.040	10.060
Overige te betalen bedragen	3.975	827
Te betalen salarissen	6.134	892
Borg	11.686	8.948
	140.471	150.570

14.1 Nog te betalen posten

Te betalen verzekeringskosten	11.529	9.892
Te betalen voorlichtingskosten / educatie	7.500	8.135
Te betalen kosten projecten	5.913	3.223
Te betalen vervoerskosten	2.423	2.063
Te betalen professionele diensten	1.325	20.647
Te betalen electra, water en telefoon	1.237	1.899
Te betalen kantoor- onderhoudskosten	705	2.122
Te betalen overige kosten	13.784	11.968
	44.416	59.949

STICHTING NATIONALE PARKEN
BONAIRE

	2016	2015
	US\$	US\$
15 Opbrengsten		
Gebruikersvergoeding Bonaire Nationaal Marine Park	1.270.985	1.216.995
Entreegelden Washington Slagbaai Nationaal Park	90.299	85.249
Liggelden meerboeien	50.993	58.022
Privé jachtboeien vergoeding	21.088	20.395
Interest opbrengsten	4.160	7.289
Verkoop geiten Washington Slagbaai Nationaal Park	6.547	26.503
Overige opbrengsten	17.556	18.858
	1.461.628	1.433.311

16 Subsidie Openbaar Lichaam Bonaire

Deze post betreft kosten voor een Natuur- en Milieu Educatie (NME) Coördinator welke worden gesubsidieerd door het Eilandgebied Bonaire. Hiervoor heeft de Stichting in 2013 een zorgcontract met het Eilandgebied Bonaire getekend ter subsidiëring van de kosten voor een NME Coördinator en een Awareness Coördinator. Het contract is per 1 januari 2013 in werking getreden en is aangegaan voor een periode van 1 jaar. Volgens de wettelijke regeling van de subsidieverordening van het Eilandgebied Bonaire dient deze subsidie jaarlijks te worden aangevraagd.

De toegekende subsidie door het Eilandgebied Bonaire bedraagt voor het jaar 2016 maximaal US\$ 70.659 (2015: US\$ 73.503) en de werkelijk gemaakte subsidiabele kosten in 2016 zijn US\$ 70.659 (2015: US\$ 73.503).

17 Donaties

Deze post betreft van donateurs en andere schenkers ontvangen bijdragen.

	2016	2015
	US\$	US\$
18 Personeelskosten		
Salariskosten	629.084	716.953
Premie Zorgverzekering	100.209	114.036
Pensioenkosten	33.452	33.949
Premie ZV-OV en CS	14.316	16.242
Werving en selectie	4.217	21.601
Parttimers	6.640	6.593
Dienstkleding	6.449	5.749
Overige ziektekosten en ongevallen verzekering	2.758	3.635
Staff training	7.893	7.711
Loonderving RCN unit sociale zaken	(23.422)	(16.190)
	<u>781.596</u>	<u>910.279</u>

Bij de stichting waren in 2016 gemiddeld 23 werknemers in dienst (2015: 25).

19 Exploitatiekosten Bonaire National Marine Park

Onderhoud boten	14.435	30.376
Meerboeien	11.626	8.829
Brandstof boten	8.743	11.401
Verzekering boten	2.771	2.770
Onderhoud duikapparatuur	1.612	2.912
	<u>39.187</u>	<u>56.288</u>

20 Transportkosten

Onderhoud land en vervoermiddelen	21.907	27.226
Verzekering en belastingen	16.189	17.120
Benzine	14.718	18.188
	<u>52.814</u>	<u>62.534</u>

	2016	2015
	US\$	US\$
21 Huisvestingskosten		
Onderhoudskosten gebouwen en apparatuur	25.713	55.514
Electra en water	7.580	8.547
Schoonmaak- en kantinekosten	4.601	4.926
Verzekeringkosten gebouwen en inventarissen	1.613	1.611
Overige huisvestingskosten	609	826
	<u>40.116</u>	<u>71.424</u>
22 Algemene kosten		
Consultancy	125.706	40.930
Productiekosten duikpassen	46.916	52.370
Telefoon, fax en radio	14.018	13.771
Conferentiekosten en workshops	9.032	907
Representatiekosten	4.695	4.250
Kantoorkosten	5.980	3.850
Onderhoudskosten IT	992	897
Overige algemene kosten	1.842	5.715
	<u>209.181</u>	<u>122.690</u>

23 Transacties verbonden partijen

De transacties met de verbonden partij DCNA hebben betrekking op de subsidie gekregen voor het Save our Sharks project van Nationale Postcode Loterij welke is gestart in 2015. Het in 2016 totaal toegekende bedrag bedraagt US\$ 31.913 (2015: US\$ 21.104). Onder de nog te besteden projectsubsidie is een bedrag van US\$ 5.287 (2015: US\$ 4.795) met betrekking tot dit project opgenomen. De genoemde transacties met verbonden partijen zijn tegen normale marktvoorwaarden aangegaan.

For identification purposes

ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	US\$	US\$
24 Beloningen van key personeel		
Salaris van directeur	101.358	80.599
Loon in natura	3.888	3.490
	<u>105.246</u>	<u>84.089</u>

De raad van bestuur ontvangt geen vergoeding voor hun werkzaamheden.

25 Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Er zijn geen verplichtingen die niet in de balans zijn opgenomen.

26 Risicomanagement

Kredietrisico

De meeste verkopen van gebruikersvergoedingen ten behoeve van het marine park zijn op krediet. Bij verstrekkingen op krediet handelt de stichting enkel met kredietwaardige partijen. Tevens heeft de stichting richtlijnen opgesteld om de omvang van het kredietrisico bij elke partij te beperken. Bovendien bewaakt de stichting voortdurend haar vorderingen en hanteert de stichting een strikte aanmaningsprocedure. Verder zijn er geen belangrijke concentraties van kredietrisico binnen de stichting.

Valutarisico

De verkoop - en kooptransacties van de stichting zijn in US\$ (US Dollars). Verder ontvangt de stichting subsidies in andere valuta's. Hierop loopt de stichting valutarisico, in de zin dat als de koers niet gunstig is, de stichting minder geld omgerekend in US\$ zal ontvangen dan oorspronkelijk was toegezegd.

Marktrisico

Het marktrisico voor de stichting gezien zijn activiteiten is minimaal.

27 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen belangrijke gebeurtenissen na het einde van het boekjaar plaatsgevonden.

For identification purposes

ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS